

מדינת ישראל
משרד ההשכלה הגבוהה והמשלימה
האגף לחינוך מבוגרים

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : קיץ תשפ"א, 2021
היקף הבחינה : 2 יח"ל
מספר שאלון : 997102

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

אזרחות

מחוו

- א. משך הבחינה : שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה, בשאלון זה ארבעה פרקים:
פרק ראשון	$30 = (3 \times 10)$ נקודות
פרק שני	$40 = (2 \times 20)$ נקודות
פרק שלישי	$10 = (1 \times 10)$ נקודות
פרק רביעי	$20 = (2 \times 10)$ נקודות
- סה"כ : 100 נקודות

- ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין
- ד. מלאו את הפרטים הבאים :

פרטי הנבחן :	פרטי מרכז ההשכלה :										
מספר הנבחן ברשימה : _____	שם המוסד : _____										
שם משפחה + פרטי : _____	שם היישוב : _____										
ת.ז. <table border="1"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>											שם מרכז הבחינה : _____

שם המעריך : _____
ציון הבחינה : _____

בהצלחה!

פרק ראשון (30 נקודות)

לפניכם עשר שאלות. עליכם לסמן את התשובה הנכונה ביותר (לכל תשובה נכונה 3 נקודות).

1. משמעותה של דמוקרטיה ישירה:
 - א. האזרחים מחליטים בעצמם את החלטות בענייני המדינה
 - ב. הנציגים מקבלים את החלטות בענייני המדינה
 - ג. האזרחים בוחרים את הנציגים

2. מהו רוב יחסי?
 - א. הכרעות המתקבלות על פי רוב של 2/3 או יותר מהמשתתפים בהצבעה
 - ב. הכרעות המתקבלות על פי רוב הגדול מ-50% של המשתתפים שהיו צריכים להצביע
 - ג. הכרעות המתקבלות על פי מספר הקולות הרב ביותר של המשתתפים בהצבעה

3. משמעותו של עיקרון הכרעת הרוב:
 - א. מאפשר לרוב לפגוע במיעוט
 - ב. הכרה בשונות של הפרטים והקבוצות במדינה
 - ג. עיקרון המאפשר לקבל החלטות על פי הרוב

4. מי כפוף לחוק במדינה דמוקרטית?
 - א. האזרחים בלבד
 - ב. השלטון בלבד
 - ג. האזרחים והשלטון

5. לפי הגישה הליברלית, רמת המעורבות של המדינה בחיי הפרט היא:
 - א. גבוהה יחסית
 - ב. אין קשר בין מדיניות לליברלית לבין רמת המעורבות
 - ג. נמוכה יחסית

6. אילו מהתפקידים הבאים אינו מתפקידי הכנסת?
- א. חקיקת חוקים
 - ב. בחירת ראש המטה הכללי
 - ג. פיקוח על הממשלה
7. ערעור על פסק דין שניתן בבית המשפט השלום ניתן להגיש ל:
- א. בית משפט מחוזי
 - ב. בית משפט לתעבורה
 - ג. בית משפט עליון
8. מערכת בתי המשפט היא:
- א. הרשות המחוקקת
 - ב. הרשות השופטת
 - ג. הרשות המבצעת
9. משמעות שלטון העם הוא:
- א. כל העם שווים בפני החוק
 - ב. כל העם גרים במדינה
 - ג. העם הוא השולט במדינה
10. פיקוח פורמלי מהו?
- א. בחירה של נציגים ומוסדות של השלטון, ונציגים אלו מייצגים את רצון הבוחרים
 - ב. מנגנונים הנקבעים על ידי המדינה ותפקידם לפקח על השלטון
 - ג. התאספות של האזרחים שמקיימים דיון בבעיות סדר היום ושותפים בהחלטות

פרק שני (40 נקודות)

עליכם לענות על שתיים מתוך ארבע השאלות 11 - 14 (לכל תשובה מלאה 20 נקודות).

11. הכנסת בישראל

א. ציינו והסבירו שניים מתפקידי הכנסת בישראל. (10 נק')

יש לקבל תשובות הכוללות את אחד מהתפקידים הבאים (יתקבלו גם תפקידים נוספים):
חקיקת חוקים- הכנסת מחוקקת את חוקי המדינה. פיקוח על הממשלה – הכנסת מפקחת על הממשלה/ רשות מכוננת/ ייצוג האזרחים/ בחירת בעלי תפקידים מסוימים.

ב. ציינו והסבירו את תפקיד ועדות הכנסת. (10 נק')

כל ועדה עוסקת בנושאים שונים, למשל, בריאות, כלכלה, חוץ ובטחון.
בוועדה ניתן להזמין לוועדה אנשי מקצוע ומומחים ויש את האפשרות לעשות דיון מעמיק.
דוגמאות לנושאים בהם עוסקות הוועדות: ניסוח הצעות החוק ודיון עם מומחים ואנשי מקצוע.

12. גישות כלכליות וחברתיות

א. כתבו והסבירו סיבה אחת להיווצרות פערים כלכליים (10 נק')

יש לקבל תשובות הכוללות את אחד מהסיבות הבאות (יתקבלו גם סיבות נוספות): פערי רכוש והון, פערים בהכנסה, אבטלה ועוד.

ב. כתבו והסבירו ערך אחד העומד בבסיסה של הגישה הליברלית, וערך אחד העומד בבסיסה של הגישה הסוציאל דמוקרטית. (10 נק')

יש לקבל תשובות הכוללות את הערכים הבאים: גישה ליברלית – חירות כלכלית וגישה סוציאל דמוקרטית – שוויון חברתי- כלכלי.

א. ציינו והסבירו שניים מהגורמים לתהליכי הגלובליזציה. (10 נק')

יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהגורמים הבאים (יתקבלו גם גורמים נוספים):
התפתחות טכנולוגית/התפתחות התחבורה/תהליכים פוליטיים- כלכליים.

ב. ציינו והסבירו שתיים מדרכי הביטוי של הגלובליזציה. (10 נק')

יש לקבל אחת מהדרכים הבאות (יתקבלו גם דרכים נוספות): במישור הכלכלי: מסחר בין מדינות, הקמת גופים כלכליים בינלאומיים. במישור התרבותי: התרבויות נעשות יותר ויותר דומות זו לזו. במישור האנושי: הגלובליזציה יצרה תופעה של מהגרי עבודה, העוברים בין מדינות במטרה לשפר את תנאי חייהם ולהרחיב את אפשרויות התעסוקה שלהם.

הרשות השופטת

.14

א. הציגו שני הבדלים בין בג"ץ לבין בית משפט רגיל. (10 נק')

ניתן לקבל תשובה שתתייחס לאחד ההבדלים: בהרכב השופטים, מיקום בית המשפט, ערכאה וסוגי ענישה.

ב. ציינו והסבירו שניים מהדרכים להגנה על הזכות להליך הוגן. (10 נק')

יש לקבל את הדרכים הבאות (יתקבלו גם דרכים נוספות): אדם זכאי לדעת במה הוא נאשם ולראות מהן הראיות נגדו, ייצוג ע"י עורך דין/ זכות לערעור/ שופטים בלתי תלויים.

פרק שלישי (10 נקודות)

עליכם לענות על שאלה אחת בלבד מן השאלות 15 - 16 (לכל תשובה מלאה 10 נקודות).

15. מדינת ישראל החליטה על סגר בעקבות מגפת הקורונה, ולא אפשרה לאזרחים להגיע לכל מקום כרצונם, מלבד למקומות המותרים לפי ההנחיות. קבוצת אזרחים טענה שבכך נפגעה אחת מזכויותיה.

א. ציינו והסבירו איזו זכות של האזרחים נפגעה לטענתם. (5 נק')

חופש התנועה

ב. נמקו את תשובתכם על פי האירוע. (5 נק')

16. בכניסה לתיאטרון עומד שומר ובודק למי יש אישור רפואי המאפשר כניסה לפי הנחיות הקורונה. רק מי שיש לו את האישור, מורשה להיכנס לתיאטרון.

א. ציינו והסבירו בשם איזו זכות השומר בודק את הנכנסים לתיאטרון. (5 נק')

הזכות לחיים וביטחון.

ב. נמקו את תשובתכם על פי האירוע. (5 נק')

פרק רביעי (20 נקודות)

עליכם לענות על שתיים מתוך ארבע השאלות 17 - 20 (לכל תשובה מלאה 10 נקודות).

17. ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית

א. הציגו והסבירו שני מוסדות המבטאים את אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. (5 נק')
יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהמוסדות הבאים (יתקבלו גם מוסדות נוספים): הכנסת/
משרד הקליטה/ הסוכנות היהודית/ קרן קיימת לישראל/ הרבנות הראשית/ בתי דין רבניים/
מועצות דתיות/ משרד לשירותי דת.

ב. הציגו והסבירו שני חוקים המבטאים את אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. (5 נק')
יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהחוקים הבאים (יתקבלו גם חוקים נוספים):
חוק המצות / חוק איסור גידול חזיר / חוק בתי הדין הרבניים / חוק שעות עבודה
ומנוחה/ חוק זיכרון השואה והגבורה / חוק יסודות המשפט.

18. נשיא המדינה

א. ציינו והסבירו שניים מתפקידיו וסמכויותיו של הנשיא בישראל. (5 נק')
יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהתפקידים הבאים (יתקבלו גם תפקידים נוספים):
חתימה על חוקי הכנסת/ הטלת תפקיד הרכבת הממשלה על מועמד מחברי הכנסת/ הענקת
כתבי אמנה של נציגים דיפלומטים של מדינת ישראל/ קבלת כתבי אמנה של דיפלומטים
זרים / חתימה על אמנות עם מדינות לאחר שאושרו בכנסת/ הענקת תוקף רשמי למינוי בעלי
תפקידים, כגון, שופטים ונגיד בנק ישראל.

ב. הציגו והסבירו את הדרך בה נבחר נשיא בישראל. (5 נק')
כל אזרח ישראלי כשיר להיות מועמד לנשיא המדינה, בתנאי שלפחות עשרה חברי כנסת
יתמכו במועמדותו. מי מבין המתמודדים שקיבל את קולותיהם של לפחות 61 מבין כל חברי
הכנסת, נבחר לנשיא. אם אין רוב למועמד אחד יתקיים סיבוב הצבעה נוסף בין המועמדים
המובילים, כך עד שיהיה מועמד שיזכה ברוב הקולות. הבחירה לנשיא הינה חשאית. נבחר
לשבע שנים ולכהונה אחת.

א. ציינו והסבירו שני סוגים של רשויות מקומיות בישראל. (5 נק')
עירייה, מועצה מקומית ומועצה אזורית.

ב. הציגו את המושג "ועדה קרואה". הסבירו באילו מצבים יש בה צורך. (5 נק')
ועדה קרואה היא ועדה הממונה על ידי שר הפנים לניהול ענייני הרשות המקומית, במקרים שבהם תפקוד הרשות לקוי או אינו מתבצע כראוי. הוועדה הקרואה תופסת את מקומם של ראש הרשות וחברי מועצת הרשות ומנהלת את ענייני הרשות עד למועד הבחירות.

א. הציגו והסבירו שתיים מהסיבות לשינוי שחל בחברה הערבית בישראל מחברה מסורתית לחברה מודרנית. (5 נק')
חוק חינוך חובה ועליית ערך ההשכלה, שינוי במעמד האישה ועוד.

ב. הציגו והסבירו שני מאפיינים עיקריים של אחת מקבוצות המיעוט בישראל. (5 נק')
שני מאפיינים של אחת הקבוצות הבאות: ערבים, דרוזים, בדואים וצ'רקסים.

בהצלחה!